

ÅRSRAPPORT 2022

Nasjonalt senter for aldring og helse

INNHold

Leders beretning

Side 3

Noen glimt fra 2022

Side 6

Forskning og utvikling

Side 10

Kompetanseheving

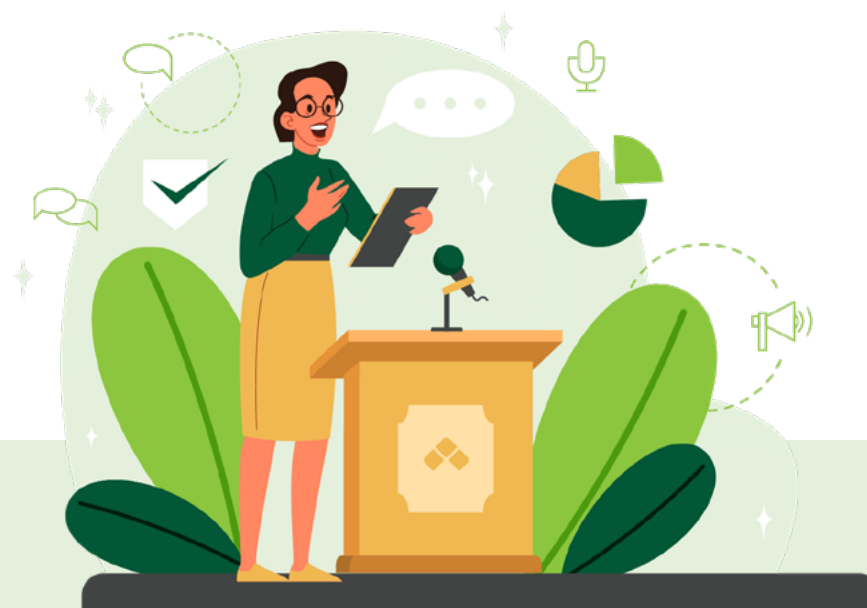
Side 16

Kommunikasjon

Side 29

Forankring og organisasjon

Side 33

LEDERS BERETNING

Andelen eldre i Norge øker raskt. Nasjonalt senter for aldring og helse er det ledende nasjonale kompetansemiljøet på aldring og eldrehelse i Norge og vil være en viktig aktør for å forberede Norge på denne demografiske utviklingen. Vi har en helhetlig tilnærming til vårt fagfelt, som skal fremme helse og god alderdom, forebygge sykdom og gi forutsetninger for å leve med sykdom. Vi driver kompetanseheving og faglig oppdatering av ansatte i helse- og omsorgstjenestene, vi tilbyr informasjon og kunnskap til allmenheten og vi er den største aktøren innen forskning på eldrehelse i Norge.

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) er det nasjonale kompetansemiljøet for aldring og eldrehelse i Norge. Målgruppene er ansatte, studenter og forskere på alle nivåer i helsetjenestene. Andre viktige målgrupper er beslutningstakere, nasjonale helsemyndigheter, eldre, deres pårørende og allmennheten.

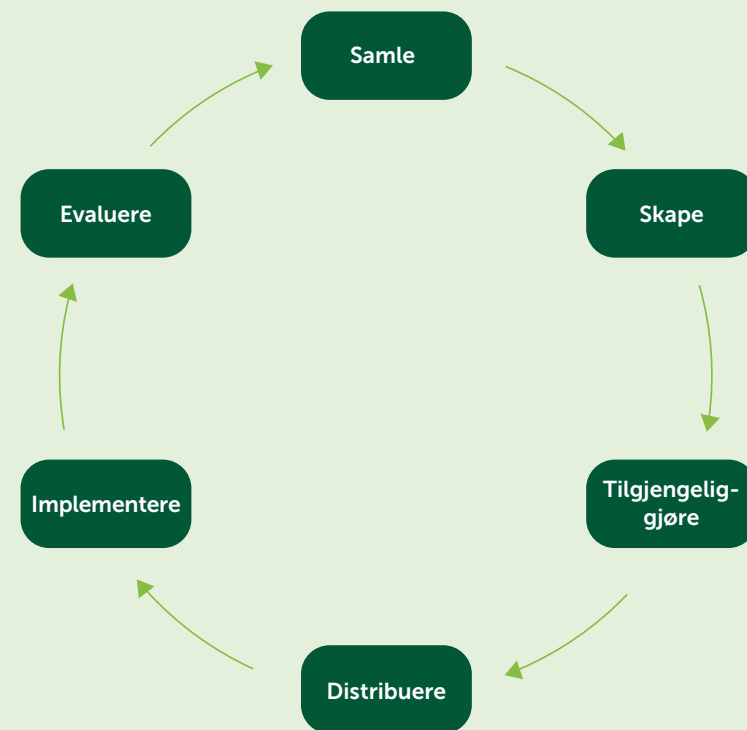
Vi lever i en tid hvor andelen eldre i Norge øker raskt. Aldring og helse er og vil være en viktig aktør for å forberede Norge på denne demografiske utviklingen. Vi har en helhetlig tilnærming til vårt fagfelt, som skal fremme helse og god alderdom, forebygge sykdom og gi forutsetninger for å leve med sykdom. Vi driver kompetanseheving og faglig oppdatering av ansatte i helse- og omsorgstjenestene, vi tilbyr informasjon og kunnskap til allmennheten og vi er blant de største aktørene innen forskning på eldrehelse i Norge. Det er vi stolte av!

«Aldring og helse – fra kunnskap til praksis»

Aldring og helse sin visjon

2022 har vært et spennende år for oss i Aldring og helse. Ikke bare har vi rundet 25 år, men vi har også fått et nytt og bredere mandat. Vi har endret navn fra Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse til Nasjonalt senter for aldring og helse. Tidligere var vi underlagt modellen for nasjonale tjenester. Etter en gjennomgang var det bred enighet fra Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Helse Sør-Øst om at Aldring og helse ikke passet inn i denne modellen. Fra 1. januar 2022 er vi etablert som et permanent nasjonalt senter med vårt nye mandat.

Aldring og helses oppgaver kan illustreres med dette kompetansehjulet:

Nasjonalt senter for aldring og helse samler, skaper, tilgjengeliggjør, distribuerer og implementerer kunnskap og kompetanse om aldring og eldrehelse i Norge.

Gjennom vårt kompetansehjul forsøker vi å virkeliggjøre visjonen innenfor disse fagområdene:

- Normal aldring og eldrehelse, inkludert utviklingshemning og aldring
- Kognisjon og demens
- Fysisk helse og sykdom hos eldre personer
- Psykisk helse og sykdom hos eldre personer

Innenfor alle fagområdene er vi opptatt av folkehelse og forebygging for flere friske år inn i aldringen, men også av hvordan man kan leve best mulig med sykdom og funksjonssvikt.

Aldring og helse som samfunnsstemme

Aldring og helse er opptatt av å være en tydelig fagstemme på eldrefeltet. Vi ser framover og har fokus både på utfordringene og mulige løsninger på dem. Dette gjør vi i alle deler av vårt kompetansehjul (se side 4):

- Ved å samle eksisterende kunnskap, for å etablere «state of the art».
- Ved å bidra med nødvendig forskning, utvikling, registerdata og kartlegging for å etablere et godt kunnskapsgrunnlag om hva som kan bidra til gode løsninger.
- Ved å tilgjengeliggjøre denne kunnskapen gjennom innspill til myndigheter og politiske beslutningstakere i møter, presentasjoner og innspill til utredninger, NOU-er og høringer.
- Ved å utvikle modeller for implementering av den nye kunnskapen. Målet med våre modeller er å bidra til bedre bærekraft i et samfunn med flere eldre.
- Vi utvikler kompetansepakker tilpasset ulike aktører og nivåer.
- Vi utvikler modell for sosiale boformer med integrerte helsetjenester.
- Vi utvikler modell for kartlegging av risikofaktorer og implementering av skreddersydde folkehelseiltak.
- Ved å tilgjengeliggjøre og distribuere relevant kunnskap fra oss selv og andre på alle våre kommunikasjonsflater: nettsider, sosiale medier, podkaster og liknende.
- Ved å bidra til implementering av kunnskapen gjennom våre ulike opplæringsmodeller (digitale og fysiske), utdanninger, kurs, konferanser og bistand og veiledning til kommuner og andre.

Vi mener det er spesielt viktig å vise fram alt det gode arbeidet som gjøres på eldrefeltet, slik at vi kan lære og bli inspirert av hverandre.

I 2022 opplevde vi særlig at omfanget av innspill til nye offentlige satsinger og høringer på NOU-er og rapporter har vært økende. Dette har vi lagt mye og grundig arbeid i, nettopp for å være en tydelig og kunnskapsbasert fagstemme inn i utviklingen av morgendagens samfunn.

NOEN GLIMT FRA 2022

I vårt 25. år fikk vi nytt navn, og nytt og bredere mandat. Her finner du noen glimt fra alt det spennende vi gjorde i jubileumsåret. Spesielt verdt å nevne er at vår fremragende forsker, Knut Engedal, ble utnevnt til Kommandør av St. Olavs orden, og at Huskeprisen vår gikk til frivilligheten ved Stange helse- og omsorgssenter.

Jubilerer med nytt mandat som 25-åring

Nasjonal kompetansetjeneste for Aldring og helse er blitt til Nasjonalt senter for aldring og helse i 2022. www.aldringoghelse.no/jubilerer-med-nytt-mandat-som-25-arig

Nye temasider om kreft og utviklingshemning

Aldring og helse har utviklet hele 14 nye ulike temasider om kreft og utviklingshemning med temaark, som kan lastes ned fra nettsiden. www.aldringoghelse.no/nye-temasider-om-kreft-og-utviklingshemning

Huskeprisen 2022 til frivilligheten på Stange

I Frivillighetens år får frivilligheten ved Stange helse- og omsorgssenter Huskeprisen. Vi gratulerer! www.aldringoghelse.no/huskeprisen-2022-til-frivilligheten-pa-stange/

Knut Engedal utnevnt til Kommandør av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Engedal mottok utmerkelsen for sin fremragende innsats for alderspsykiatrien og demensfeltet. www.aldringoghelse.no/knut-engedal-utnevnes-til-kommandor-av-den-kongelige-norske-st-olavs-orden-for-sin-fremragende-innsats-for-alder-spsykiatri-og-demens

Hva er demens og hvordan kan vi forstå, forebygge og behandle endringer i atferd og psykiske symptomer?

Det første av tre e-læringskurs om demens er nå klart til bruk. E-læringen vil gi deg kunnskap om demenssymptomer, utfordrende atferd, personsentrert omsorg og miljøbehandling. www.aldringoghelse.no/hva-er-demens-og-hvordan-kan-vi-forsta-forebygge-og-behandle-endringer-i-atferd-og-psykiske-symptomer

Film om demens og samspill på tre samiske språk

87-årige Inga Anna Karlsen fra Tysfjord medvirker i filmen Demens og samspill. Den foreligger nå med fortellerstemme og undertekster på tre samiske språk, samt med norsk tekst. www.aldringoghelse.no/film-om-demens-og-samspill-pa-tre-samiske-sprak

Slik kan kommunene forbedre helse- og omsorgstjenestene til personer med demens

Opplevde økt samarbeid mellom leger, sykepleiere og pårørende og mer effektive behandlings- og omsorgstiltak, viser en studie fra Aldring og helse.

www.aldringoghelse.no/slik-kan-kommunene-forbedre-helse-og-omsorgstjenestene-til-personer-med-demens

Lanserer ny og nødvendig e-læring om aldring, eldre helse og utviklingshemning

Det er et stort behov for å styrke basiskompetansen om aldring og eldre helse hos personer med utviklingshemning. – Tjenesteytere, pårørende og andre interesserte kan nå få nødvendig basiskunnskap ved å gjennomføre et nytt og inspirerende e-læringskurs, oppfordrer redaktør for e-læringen, Lene Kristiansen i Aldring og helse.

www.aldringoghelse.no/lanser-ny-og-nodvendig-e-laering-om-aldring-eldrehelse-og-utviklingshemning

Ny utdanningsmodul fra Fagskolen Aldring og helse: Hverdagsmestring for eldre personer med depresjon

Depresjon er den vanligste psykiske sykdommen hos eldre. Selvhjelps-tiltak, fysisk aktivitet og sosial aktivitet kan hjelpe, men først må depresjonen oppdages. Den nye utdanningsmodulen for helsefagarbeidere vil gi kunnskap som de kan bruke i møte med eldre personer med depresjon og deres pårørende.

www.aldringoghelse.no/ny-utdanningsmodul-fra-fagskolen-aldring-og-helse-hverdagsmestring-for-eldre-personer-med-depresjon

Kommunene må ta hensyn til forsørgeransvar

– Kommunene bør være oppmerksomme på sykehjemsbeboere med forsørgeransvar for mindreårige barn, og huske at de kan gi skjønsmessig fradrag i egenandelen, skriver jurist Oda Vestby Hansen og forsker Kariann Krohne i en kronikk i Kommunal rapport.

www.aldringoghelse.no/kommunene-ma-ta-hensyn-til-forsorgeransvar

Personer med demens får lavere blodtrykk når sykdommen har inntruffet

Høyt blodtrykk tidlig i livet økte risikoen for å få demens, men når demenssykdommen inntraff så viste blodtrykket seg å gå ned. Det kommer fram i en ny studie fra Aldring og helse.

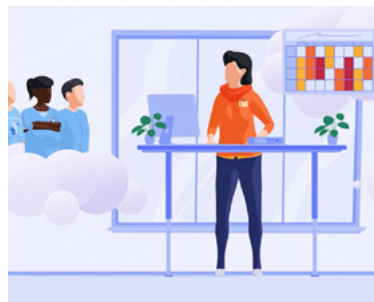
www.aldringoghelse.no/personer-med-demens-far-lavere-blodtrykk-nar-sykdommen-har-inntruffet

Unge voksne med nedsatt funksjonsevne risikerer kortere levetid

Nedsatt funksjonsevne blant unge voksne gir økt risiko for å dø tidligere enn andre i samme alder. Risikoen var størst for dem som hadde alvorlig nedsatt bevegelse eller alvorlige psykiske problemer. Dette viser resultatene fra en ny stor norsk studie fra Aldring og helse av 30 000 personer, som er fulgt i over 35 år.

www.aldringoghelse.no/unge-voksne-med-nedsatt-funksjonsevne-risikerer-kortere-levetid

Nytt lederhefte for deg som jobber med demens eller utviklingshemning

Nytt og nyttig lederhefte for deg som enten er leder i demensomsorgen, eller leder i virksomheter som gir tjenester til personer med utviklingshemning. Heftene gir deg innsikt i temaer som lovkrav i tjenesten, kompetanseledelse og mangfoldsledelse.

www.aldringoghelse.no/nytt-lederhefte-for-deg-som-jobber-med-demens-eller-utviklingshemning

FORSKNING OG UTVIKLING

Forskning og utvikling ved Aldring og helse skal skape kliniske og forskningsmessige nettverk på tvers av regioner, på tvers av profesjoner og på tvers av tjenestenivåer. Forskning og utvikling skal bidra til bedre grunnlag for beslutningstagere nasjonalt på våre fagområder. Forskning og utvikling skal ha klinisk relevans. Kunnskapen som skapes, skal videreformidles raskt og på en forståelig måte for dem som bruker våre opplæringsressurser og våre nettsider.

Forskning og utvikling skal bidra til bedre grunnlag for beslutningstagere nasjonalt på våre fagområder. Forskning og utvikling skal ha klinisk relevans. Kunnskapen som skapes, skal videreformidles raskt og på en forståelig måte for dem som bruker våre opplæringsressurser og våre nettsider. Forskning og utvikling ved Aldring og helse skal skape kliniske og forskningsmessige nettverk på tvers av regioner, på tvers av profesjoner og på tvers av tjenestenivåer.

Vår forskningsaktivitet er bred – tematisk og metodisk. Vi har omfattende kompetanse med prosjekter som inkluderer kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Vår egen forskning har hovedvekt på epidemiologiske studier innen eldrehelse og pasientnære kliniske studier i primær- og spesialisthelsetjenesten. Vi samarbeider med andre forskningsgrupper i basalmedisinske studier der våre datamaterialer inngår i translasjonsforskning.

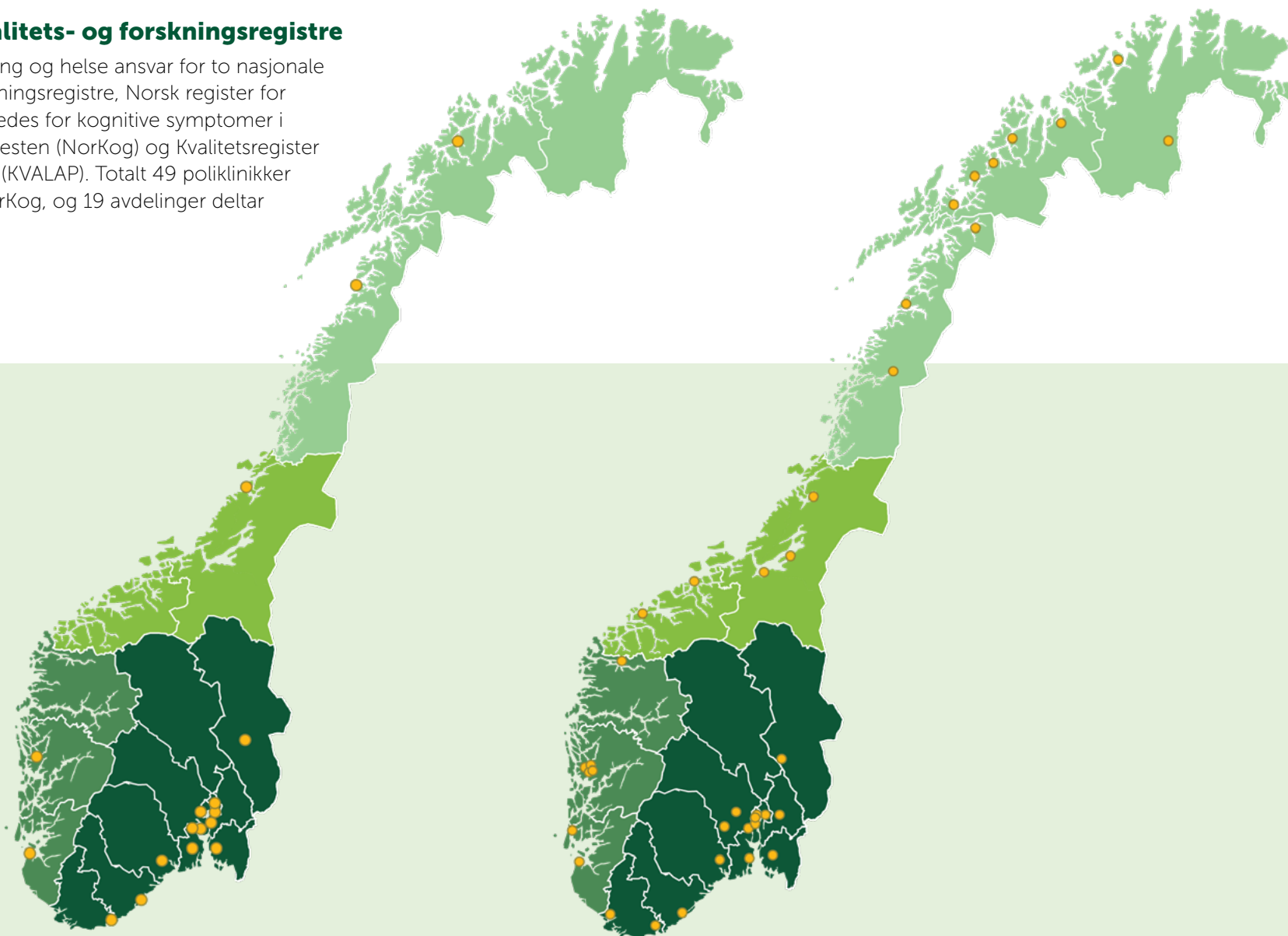
Utviklingsarbeidet i Aldring og helse er nært knyttet til våre oppdrag i de nasjonale demensplanene. Noen eksempler på slike utviklingsprosjekter er utvikling av modell for hukommelsesteam, pårørendetiltak for pårørende til personer med demens, dagaktivitetstilbud for personer med demens og utvikling og implementering av opplæringsprogrammet Eldreomsorgens og demensomsorgens ABC.

Vi er opptatt av å bidra til utvikling av gode modeller for hvordan vi i Norge best mulig skal kunne legge til rette for flere friske år inn i aldringen. Vi er også opptatt av hvordan vi skal ta vare på våre eldre med nødvendig kompetanse i en fremtid med økt antall eldre og begrenset tilgang på helsepersonell.

Slike utviklingsprosjekter kan dreie seg om å utvikle modeller for sosiale boformer, rause og inkluderende generasjonsnabolag, implementering av skreddersydde pakker for forebygging og kortere fagskolemoduler i tråd med tjenestenes behov. Det kan også dreie seg om kompetansepakker til ulike aktører, som sosiale entreprenører og andre, som vil kunne være viktige bidrag i et samfunn med stadig flere eldre og større behov for helsetjenester.

Nasjonale kvalitets- og forskningsregistre

For tiden har Aldring og helse ansvar for to nasjonale kvalitets- og forskningsregistre, Norsk register for personer som utredes for kognitive symptomer i spesialisthelsetjenesten (NorKog) og Kvalitetsregister for alderspsykiatri (KVALAP). Totalt 49 poliklinikker leverer data til NorKog, og 19 avdelinger deltar i KVALAP.

19 av totalt 25 avdelinger deltar i KVALAP

49 poliklinikker lever data til NorKog

Befolkningsundersøkelse

Aldring og helse har ansvar for, og gjennomfører en stor befolkningsundersøkelse, Aldring i Trøndelag (AiT). I en fire-års oppfølgingstudie inkluderer AiT alle som var 70 år eller eldre da de deltok i fjerde runde av Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT4 70+). Ved fullføring av inklusjonen i juli i 2023 vil totalt vel 5500 personer være inkludert. AiT vil dermed være en av de største befolkningsbaserte studier i sitt slag i verden.

Forskningskompetanse

Aldring og helse har for tiden 11 PhD-kandidater, 8 postdoc, 20 seniorforskere (forskere med PhD, som ikke er i postdoc-stilling) og 6 professorer.

9 professorer
6 postdoktorer
16 PhD

2018

9 professorer
2 postdoktorer
15 PhD

2019

6 professorer
2 prof. em.
8 postdoktorer
11 PhD
20 seniorforskere med PHD grad
2 Avlagte doktorgrader

2022

7 professorer
2 prof. em.
6 postdoktorer
17 PhD

2020

7 professorer
2 prof. em.
4 postdoktorer
15 PhD
2 Avlagte doktorgrader

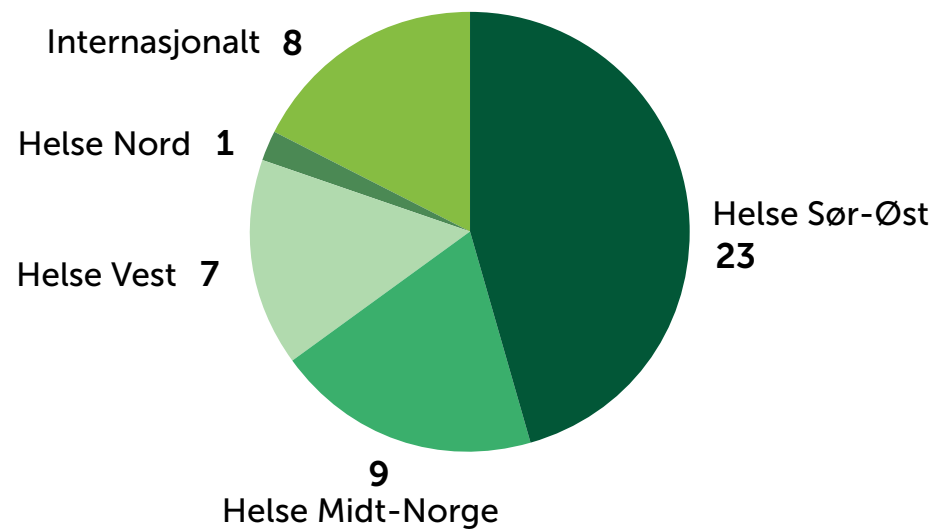
2021

Forskning- og utviklingsprosjekter

Forskergruppen i Aldring og helse har et nært og forpliktende samarbeid med forskergrupper ved alle universitetssykehus i Norge. Aldring og helse har i 2022 tatt del i 43 forskningsprosjekter og 16 utviklingsprosjekter, totalt 59.

Grafen under viser antall prosjekter hvor vi har samarbeidet med institusjoner i de ulike helseregionene og internasjonalt.

Antall prosjekter hvor vi har samarbeidet med institusjoner fordelt på helseregion og internasjonalt

Klikk eller scan for å se oversikt over våre forskningsprosjekter

www.aldringoghelse.no/forskningsprosjekter

Klikk eller scan for å se oversikt over våre utviklingsprosjekter

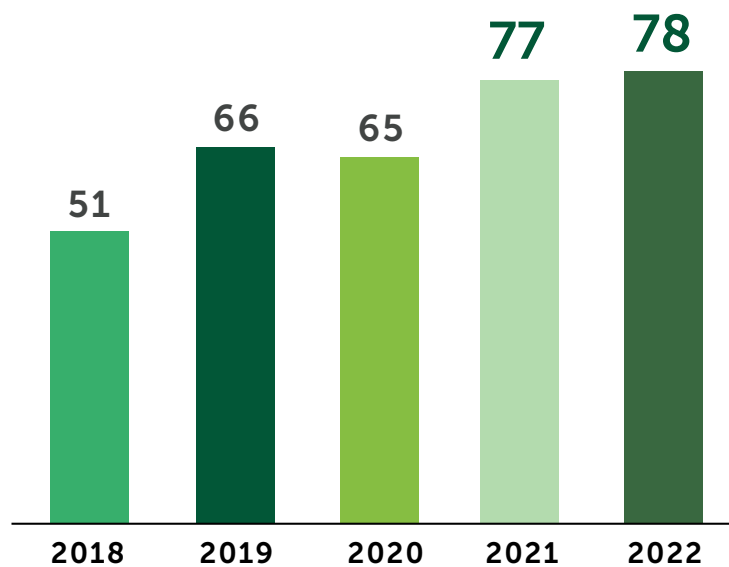

www.aldringoghelse.no/utviklingsprosjekter

Vitenskapelige artikler

Vi publiserer vitenskapelige artikler både i norske og internasjonale vitenskapelige tidsskrifter. I 2022 ble det publisert 78 vitenskapelige artikler.

Publiserte vitenskapelige artikler i 2022.

Klikk eller scan for å se oversikt over alle artiklene, med sammendrag og lenke til publikasjonen.

www.aldringoghelse.no/forskningsartikler

KOMPETANSEHEVING

En av Aldring og helses kjerneoppgaver har alltid vært å utvikle og spre kompetanse til tjenestene gjennom ulike opplæringsmodeller på oppdrag fra myndighetene.

Hvert år gjennomfører et stort antall helse- og omsorgsarbeidere kompetanseheving og utdanning hos Aldring og helse. Tilbudet spenner fra korte introduksjonskurs til meritterende utdanning. Mange av tilbudene våre er gratis for deltakeren. Det er lønnsomt for både virksomhetene, deltakerne og kommunene at kompetansenivået heves.

Kompetanseheving lønner seg

Det er lønnsomt for både kommuner, virksomheter og deltakere at kompetansenivået heves i helse- og omsorgstjenestene. Aldring og helse tilbyr kompetanseheving og utdanning på alle våre fagområder og det er mulig å gjennomføre alt fra korte introduksjonskurs til meritterende utdanning. Mange av tilbudene våre er gratis for den enkelte deltaker.

Vi tilbyr kompetanseheving for personer som jobber innen helse- og omsorgstjenesten, men også for andre.

God vekst i antall deltagere på våre opplæringstilbud

Grafene under viser at vi har en god vekst i alle helseregioner, og at majoriteten av deltagere kommer fra region Sør-Øst. Ser vi derimot på antall deltagere sammenlignet med antall innbyggere ser bildet annerledes ut, og vi får en mer relevant framstilling. Vi vil alltid søke å nå en mest mulig lik dekningsgrad i hele landet.

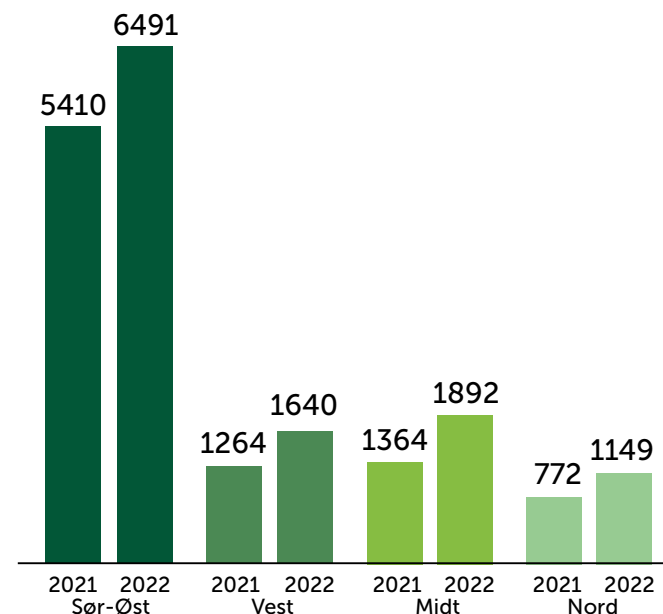
Klikk eller scan for å lese om våre opplæringstilbud

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving

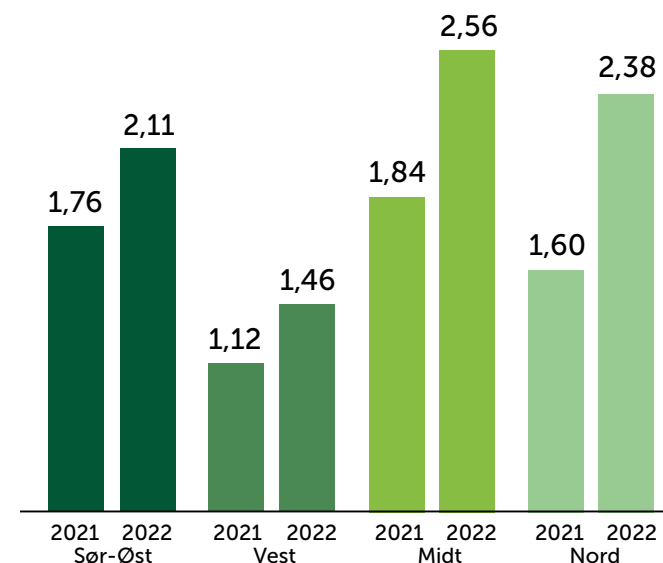

Klikk eller scan for å laste ned vår brosjyre Hev kompetansen

<https://www.aldringoghelse.no/hevkompetansen>

Samlet antall deltagere per helseregion.

Antall deltagere per 1000 innbyggere i hver helseregion.

ABC-opplæringen

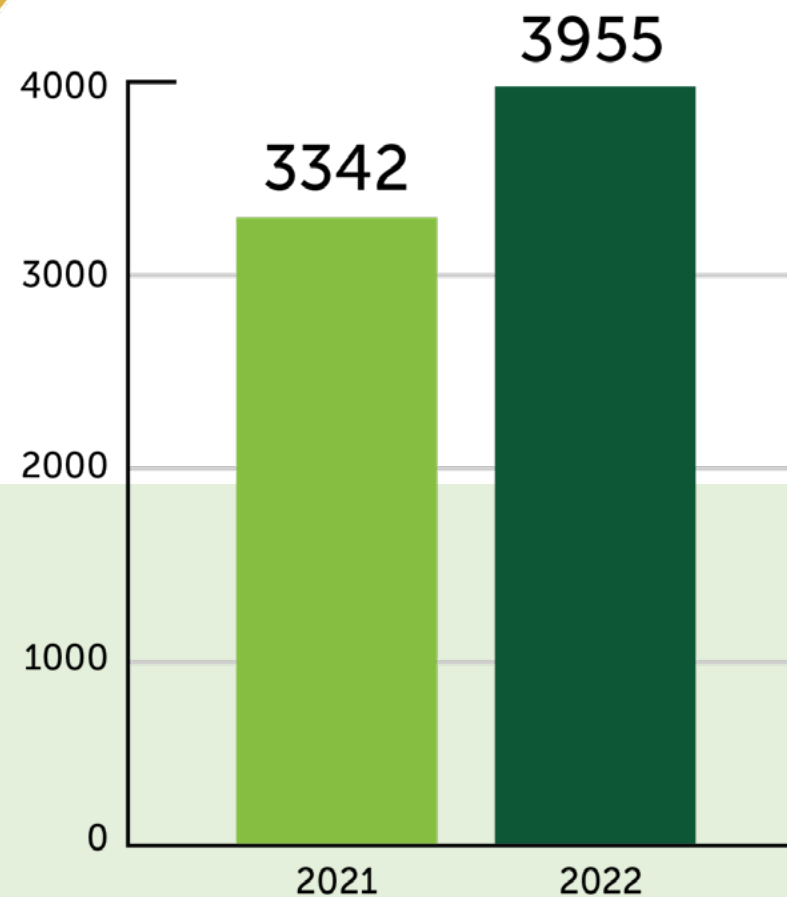
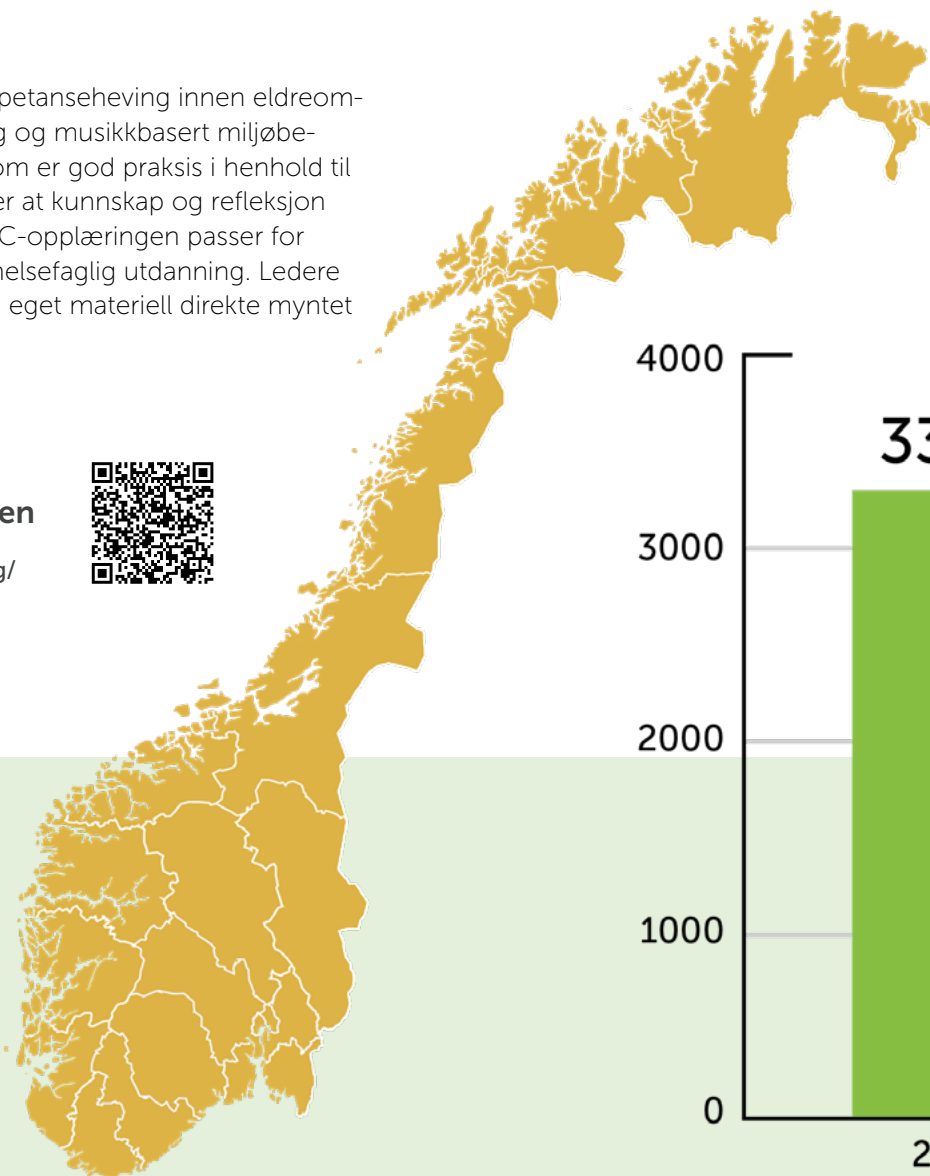
ABC-opplæringen gir dokumentert kompetanseheving innen eldreomsorg, demensomsorg, utviklingshemning og musikkbasert miljøbehandling. Kunnskapen styrkes om hva som er god praksis i henhold til retningslinjer, lover og forskrifter. Målet er at kunnskap og refleksjon skal føre til positiv endring av praksis. ABC-opplæringen passer for alle ansatte – både de med og de uten helsefaglig utdanning. Ledere oppfordres til å delta, og det finnes også eget materiell direkte myntet på dem.

Klikk eller scan for mer informasjon om ABC-opplæringen

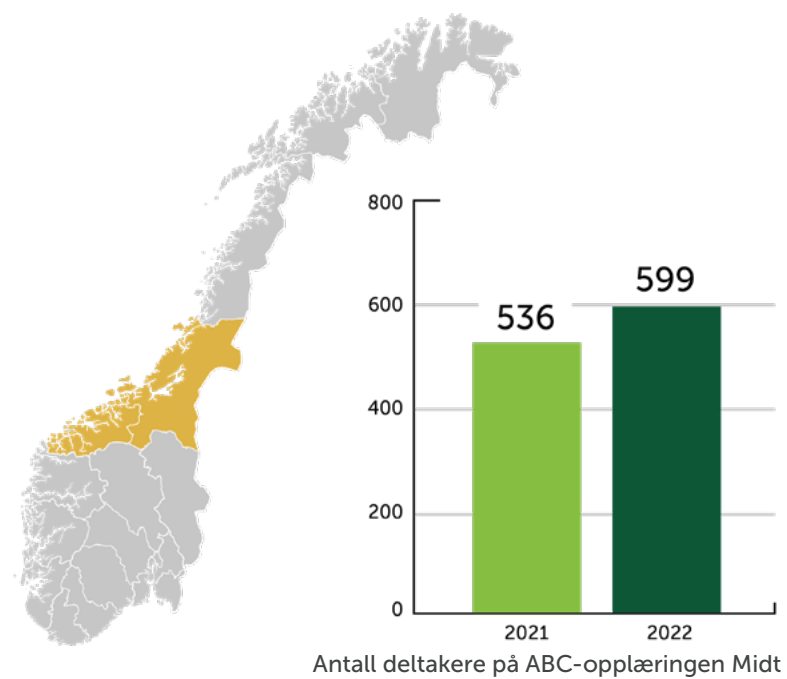
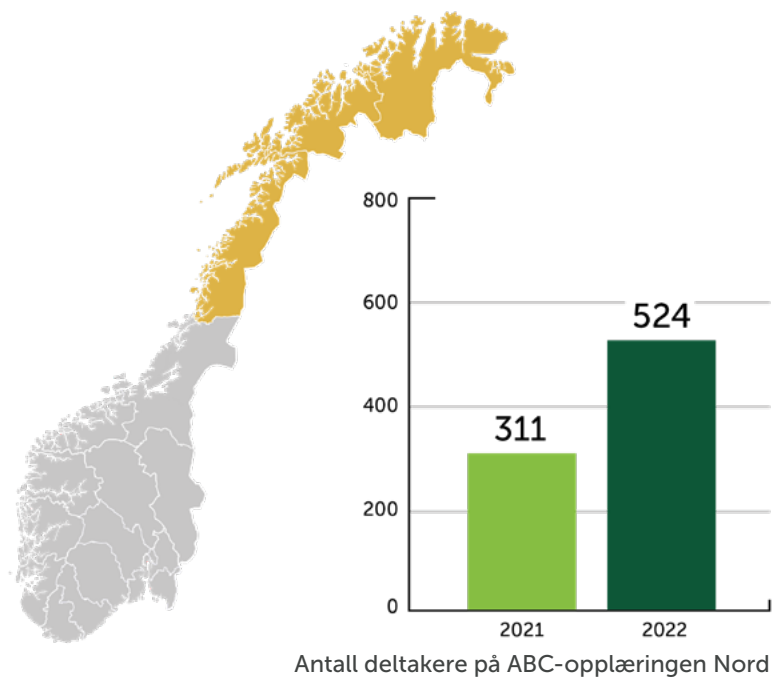
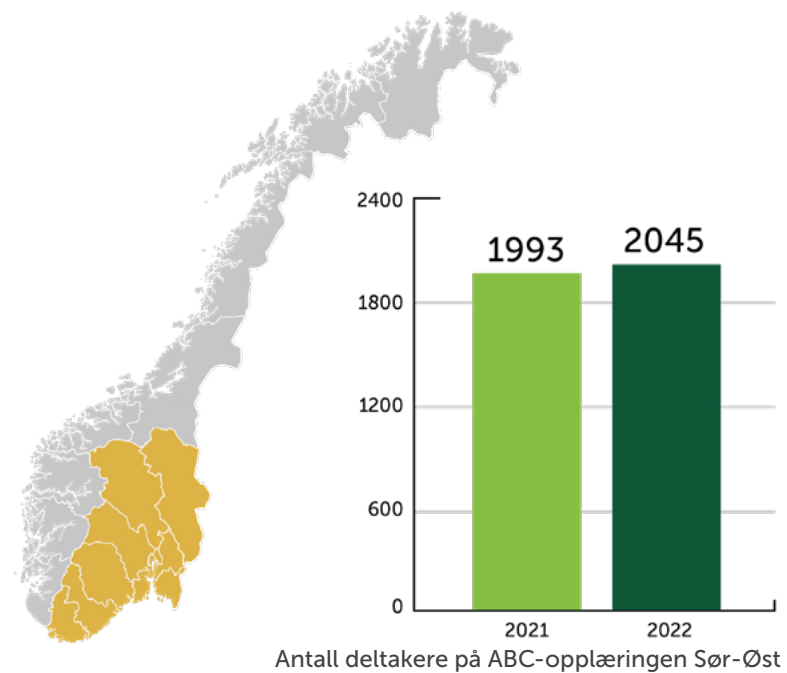
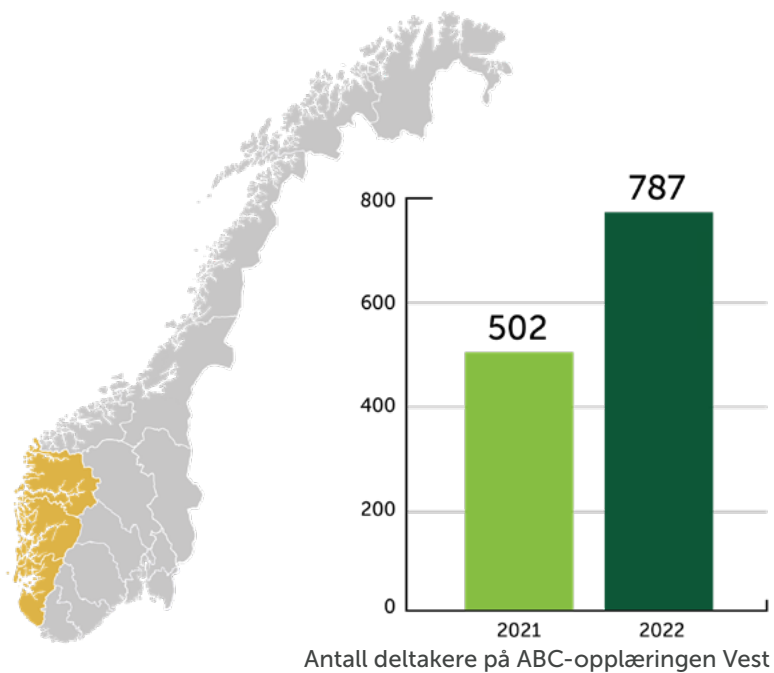
www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/abc-opplæringen

I grafen på neste side presenteres antall deltakere på ABC-opplæringen fordelt pr. helseregion.

Antall deltakere på ABC-opplæringen totalt for hele Norge

Pårørende til personer med demens

Målet med pårørendetiltakene er å gi kunnskap og støtte til pårørende til personer med demens samt legge til rette for at pårørende skal kunne dele erfaringene sine med andre i samme situasjon. Pårørendetiltakene administreres av Aldring og helse på oppdrag fra Helsedirektoratet, som en del av det nasjonale demensplanarbeidet. Som helsepersonell kan du søke om tilskudd til etablering og drift av pårørendeskoler og samtalegrupper for pårørende til personer med demens. Aldring og helse administrerer også landsdekkende mestringskurs for barn og unge som har en forelder med demens, samt for yngre personer med demens og nære pårørende.

Tilskuddsordningene omfatter støtte til drift av pårørendeskoler og samtalegrupper, samt tilskudd til deltakere på kurs i arrangementene *Møteplass for mestring*, *Tid til å være ung?* og *Hvem ser meg? – Sommerleir*.

Mer informasjon om våre pårørendetilbud

www.aldringoghelse.no/demens/parorende/

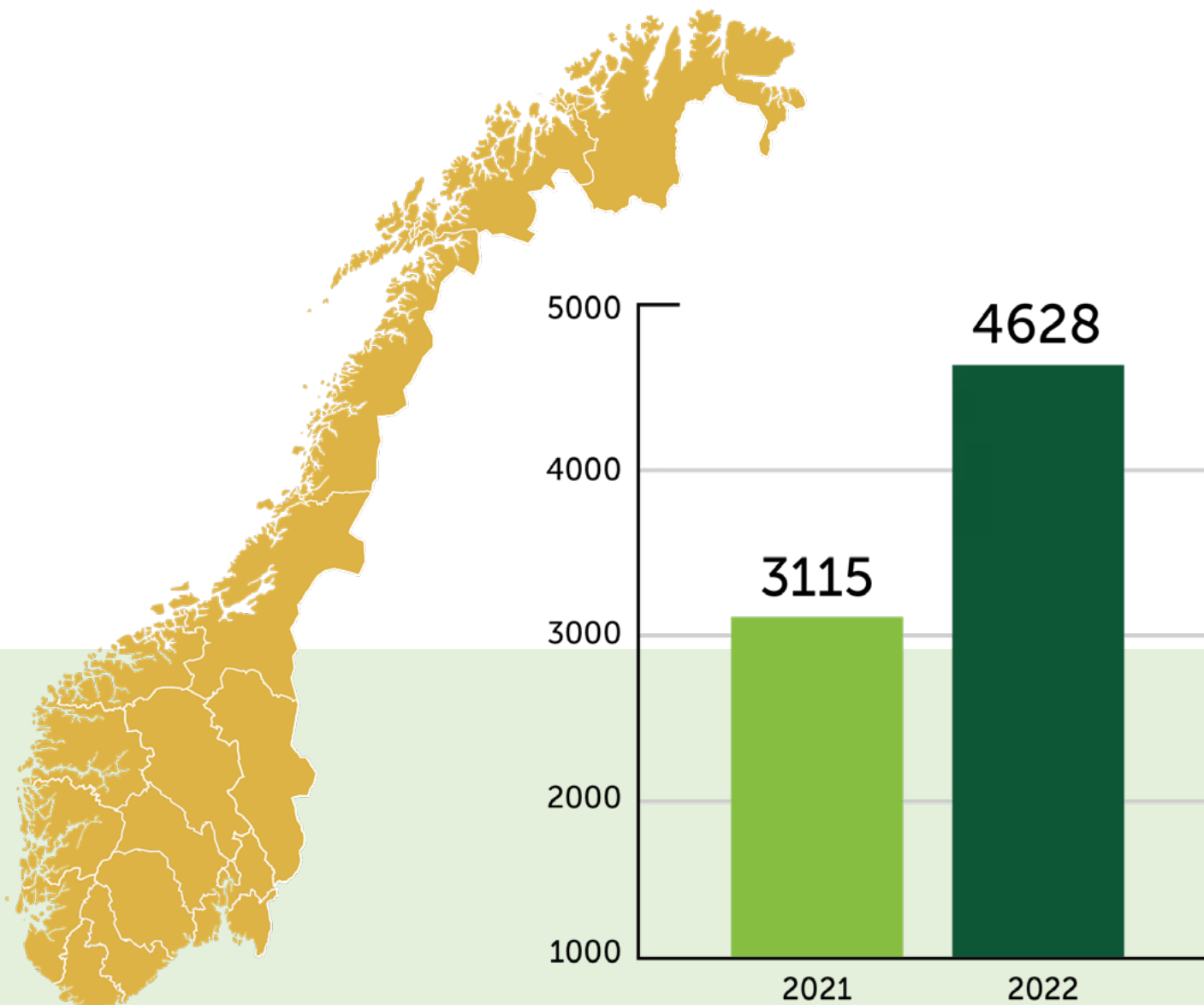

Det var svært mange instanser som søkte om tilskudd til pårørendeskoler og samtalegrupper i 2022, og det høyeste antall gjennomførte tilbud gjennom årene i Demensplan 2020 og 2025. Se oppsummering i tabellen under.

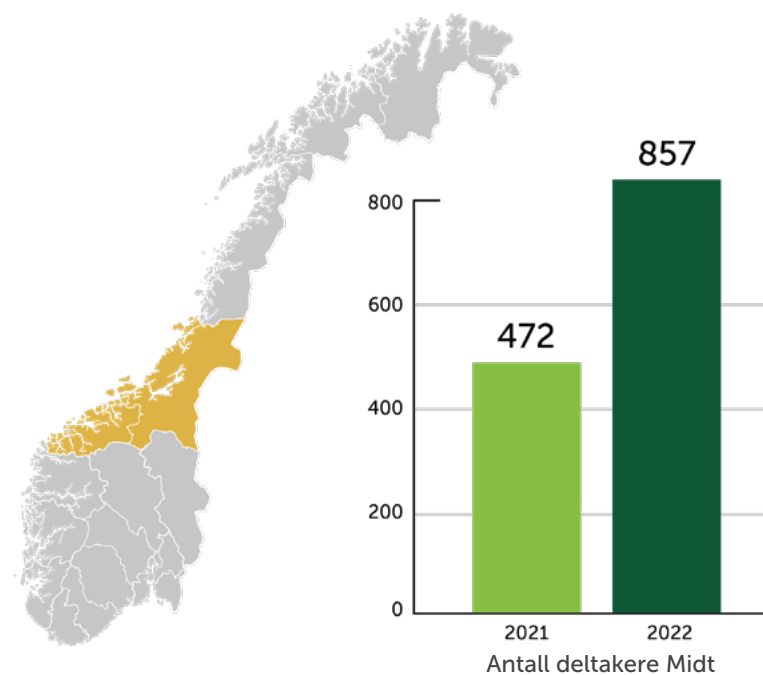
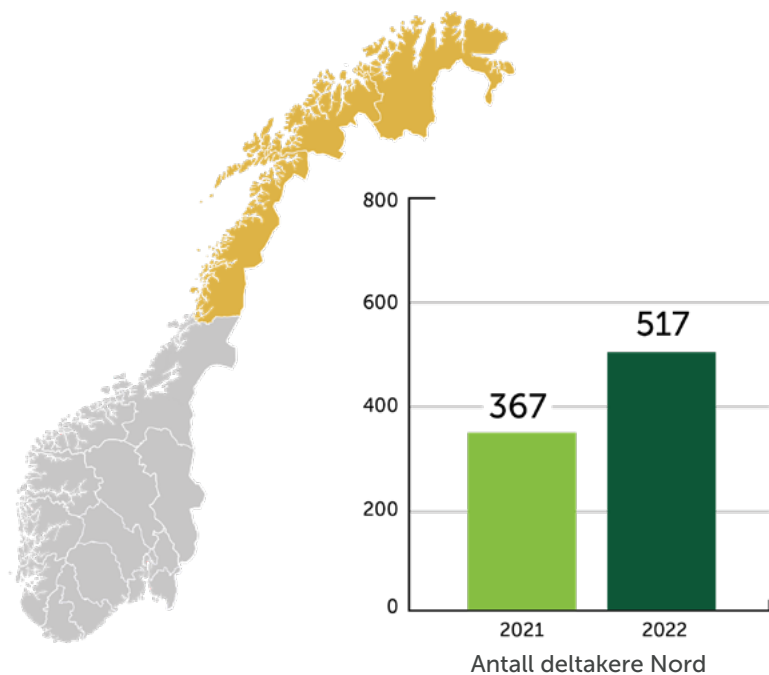
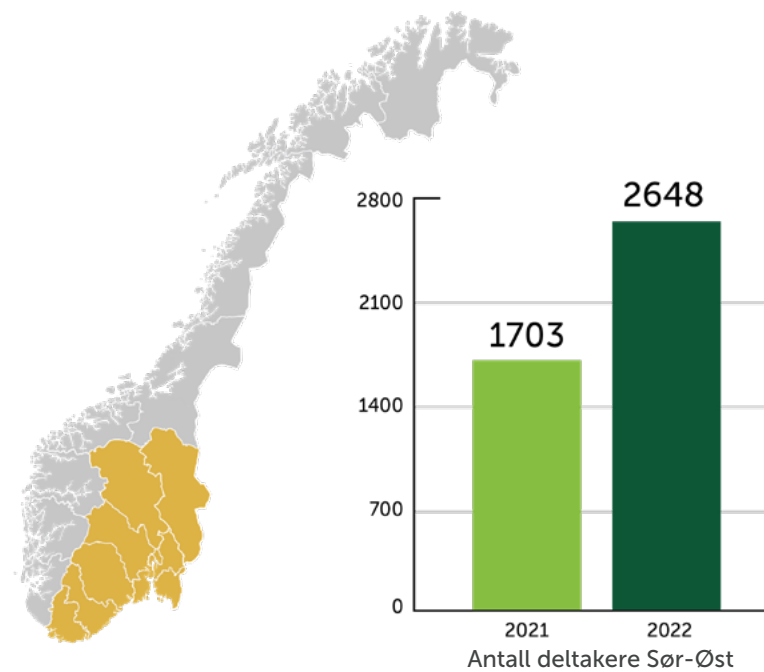
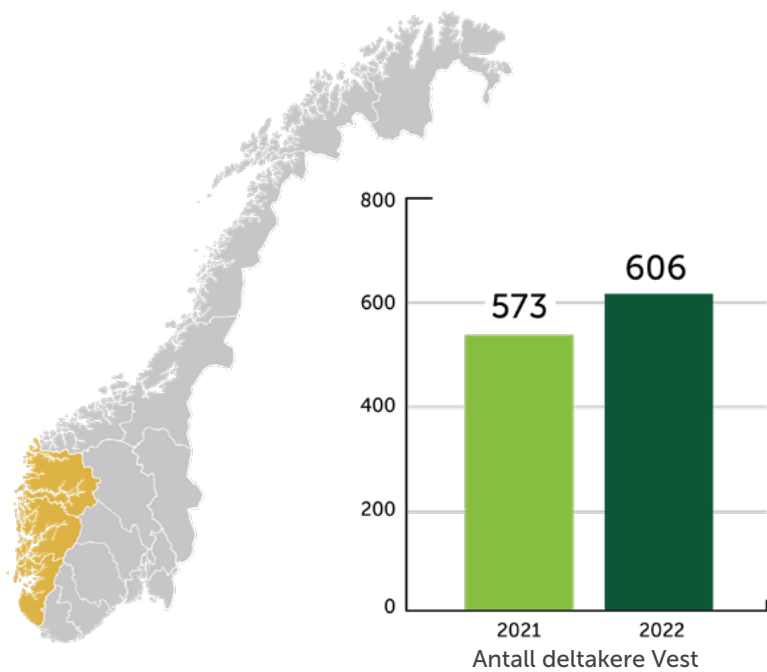
De neste sidene viser antall deltakere på pårørendeskoler og samtalegrupper for personer med demens. Der ser dere utviklingen i antall deltakere fordelt på hele landet og helseregioner.

Pårørendetilbud	Antall søkere som gjennomførte tilbud	Pårørendetilbud
Pårørendeskole og samtalegrupper	232 søkere	397 tilbud
Møteplass for mestring	105 deltakere, herav 52 par	6 kurs lagt til alle helseregioner
Tid til å være ung?	32 deltakere	2 landsdekkende helgekurs
Hvem ser meg? – Sommerleir	42 deltakere, herav 18 familier, 24 barn	1 landsdekkende sommerleir

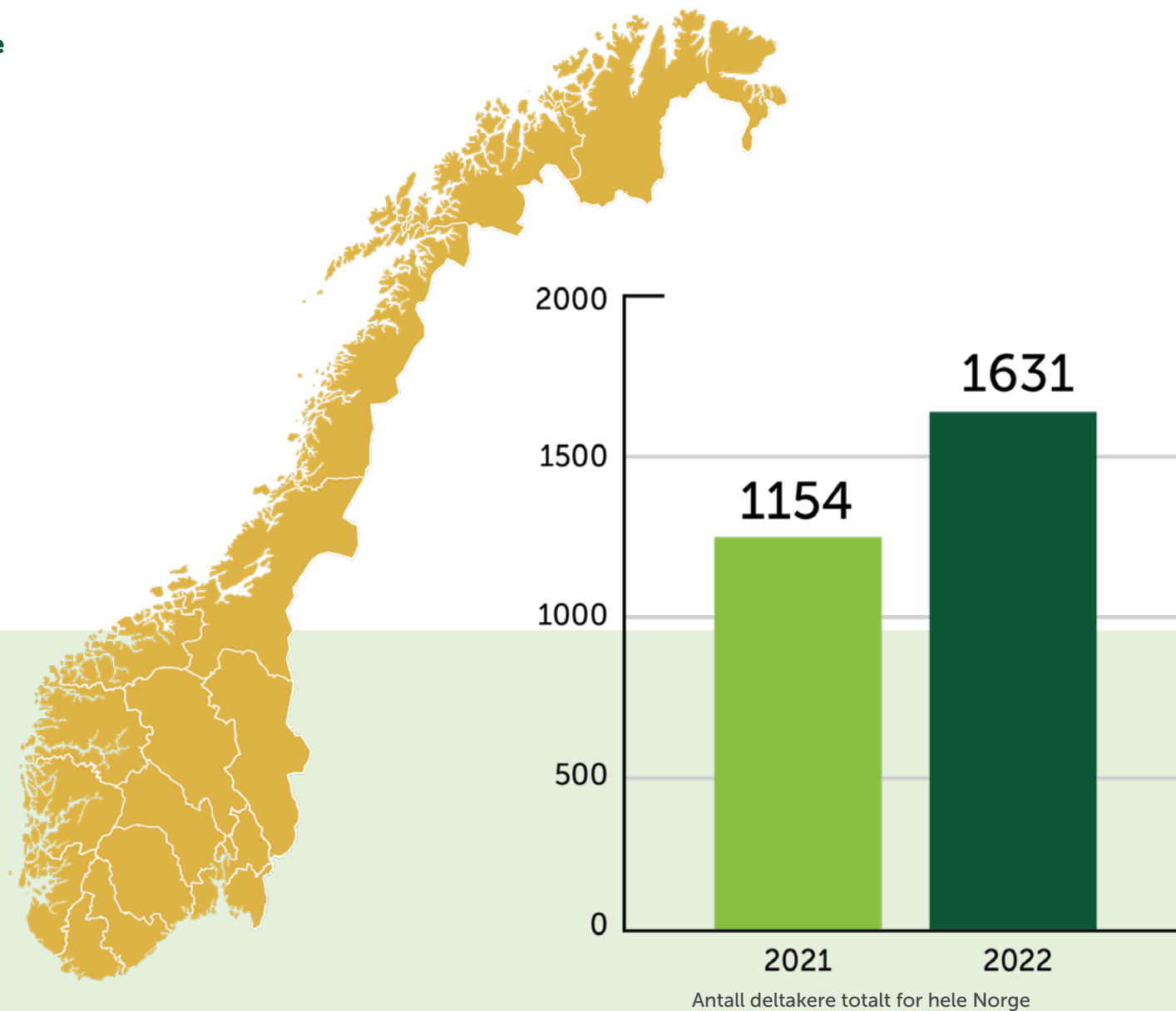
Pårørendeskoler

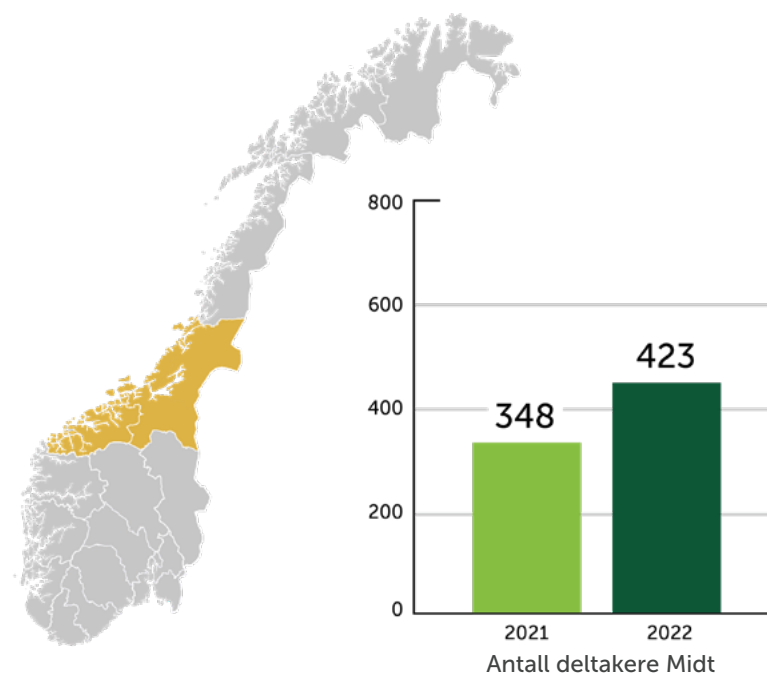
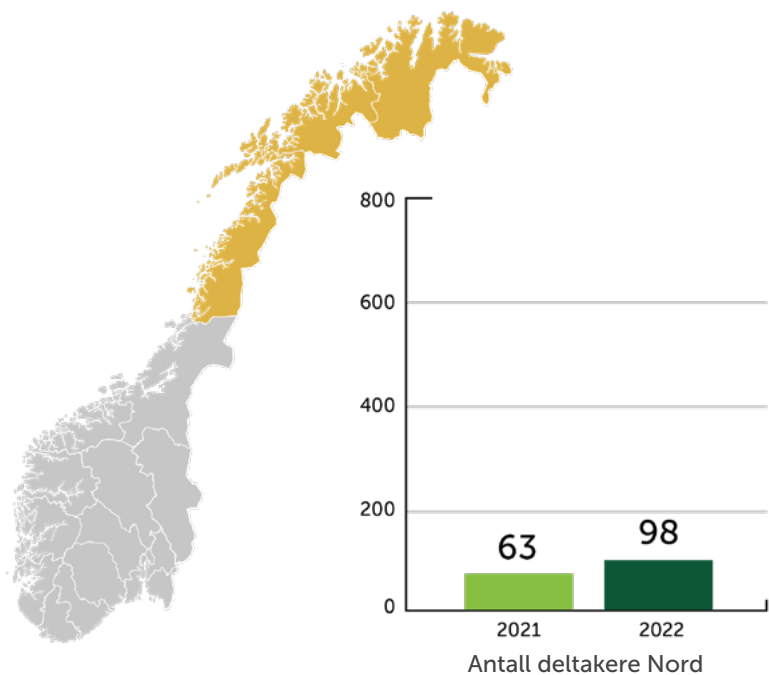
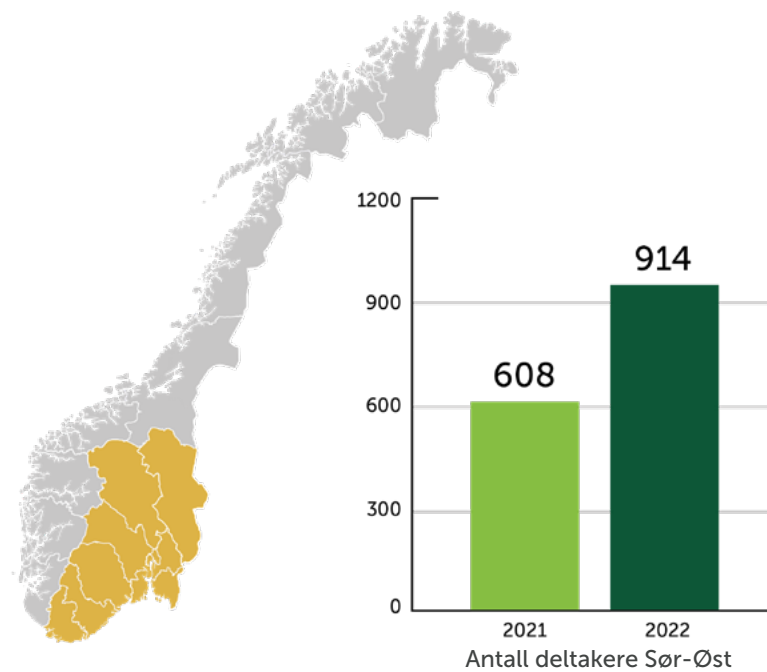
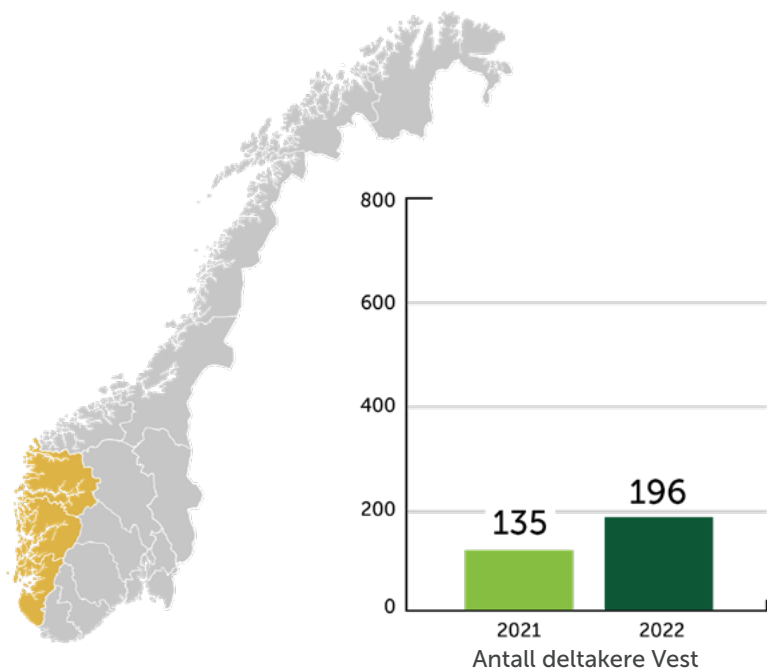

Antall deltakere på pårørendeskoler totalt for hele Norge

Samtalegrupper for pårørende

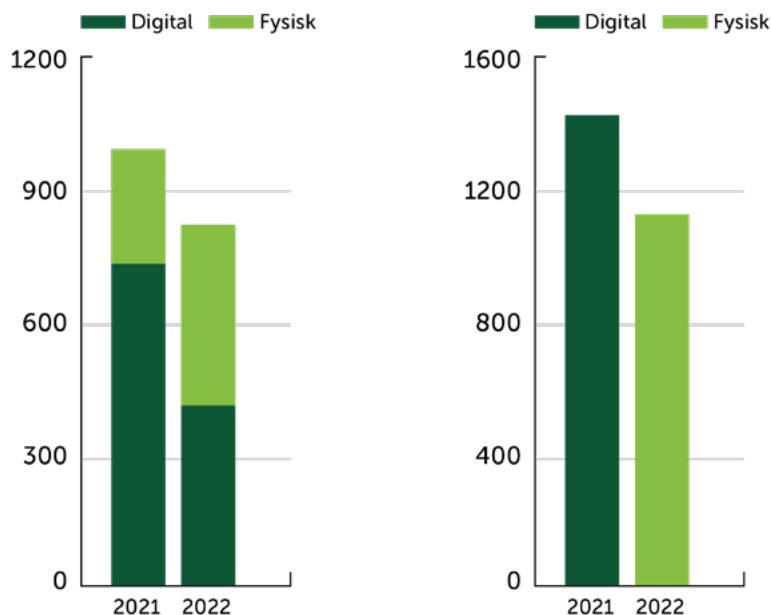

Kurs og konferanser

For å sikre kompetanse og spesialisering blant ansatte er løpende og systematisk kompetanseheving viktig. Korte, intensive kurs kan være et viktig ledd i en god kompetansehevsingsplan. Aldring og helse avholder kurs og foredrag innen alle våre fagområder.

De årlige konferansene til Aldring og helse er noen av de største møteplassene for de respektive fagfeltene i Norge. Foredragsholderne er ledende eksperter som raust deler egen kunnskap og erfaring. Programmene gir deltakerne inspirasjon og oppdatert kunnskap.

I grafene under har vi illustrert utviklingen i antall deltaker for kurs og konferanser. Året 2021 var sterkt preget av koronasituasjonen og mye av det vi gjennomførte av kurs og konferanser ble gjennomført digitalt. Året 2022 var det flere fysiske gjennomføringer og noen færre deltagere totalt sett.

Oversikt over deltagere fysisk og digitalt på kurs og konferanser.

Klikk eller scan for å
få mer informasjon
om våre kurs

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/kurs

Klikk eller scan for å
få mer informasjon
om våre konferanser

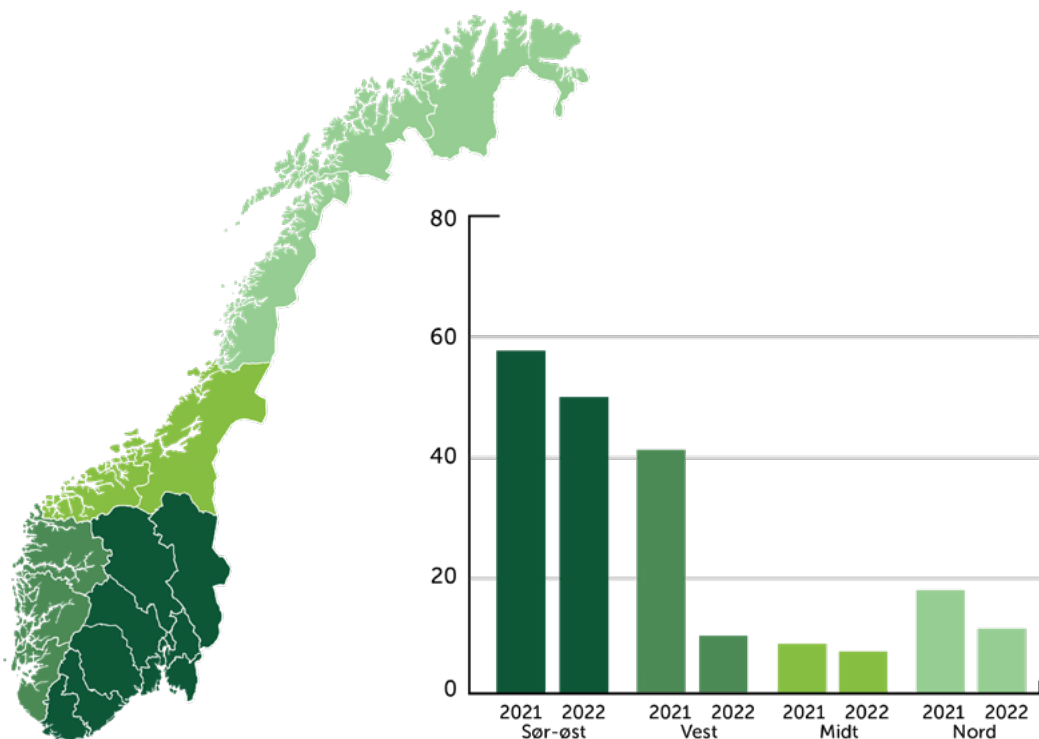
www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/konferanser

Fagbrev helsefagarbeider

Personer uten helsefaglig utdanning som jobber innen helse- og omsorgstjenesten, kan ta fagbrevet på sin egen arbeidsplass. Dette tar i overkant av ett år, og både virksomheten, den ansatte og bruker/pasient får utbytte av kompetansehevingen. Det kan være mange grunner til at ansatte i helse- og omsorgstjenesten mangler formell utdanning. Denne opplæringen er skreddersydd for dem. Kandidatene blir omgitt av et støtteapparat, som hjelper dem på veien til fagbrevet. Opplegget passer alle – uavhengig av alder og bakgrunn.

I grafen under vises antall deltakere som avsluttet fagbrev helsefagarbeider fordelt per helseregion for 2021 og 2022.

Antall deltakere som har avsluttet fagbrev helsefagarbeider fordelt pr. helseregion.

Klikk eller scan for å få
mer informasjon om
fagbrev helsefagarbeider

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/fagbrev

Fagskolen Aldring og helse

Fagskolen i aldring og helse er en høyere yrkesfaglig utdanningstilbud med to studieretninger; *Demensomsorg* og *alderspsykiatri*, og *Utviklingshemning, miljøarbeid* og *aldring*. Utdanningene er på deltid over to år og gir 60 studiepoeng. Studentene er i sitt vanlige arbeid under studiet. Den praktiske delen av studiekravene gjennomføres på arbeidsplassen i ordinært arbeid der det tas i bruk nasjonalt anbefalte kartleggingsverktøy og miljøbehandling. Fordi utdanningen foregår i nær samhandling med praksis, gir den en spisskompetanse som er direkte anvendbar i arbeidslivet

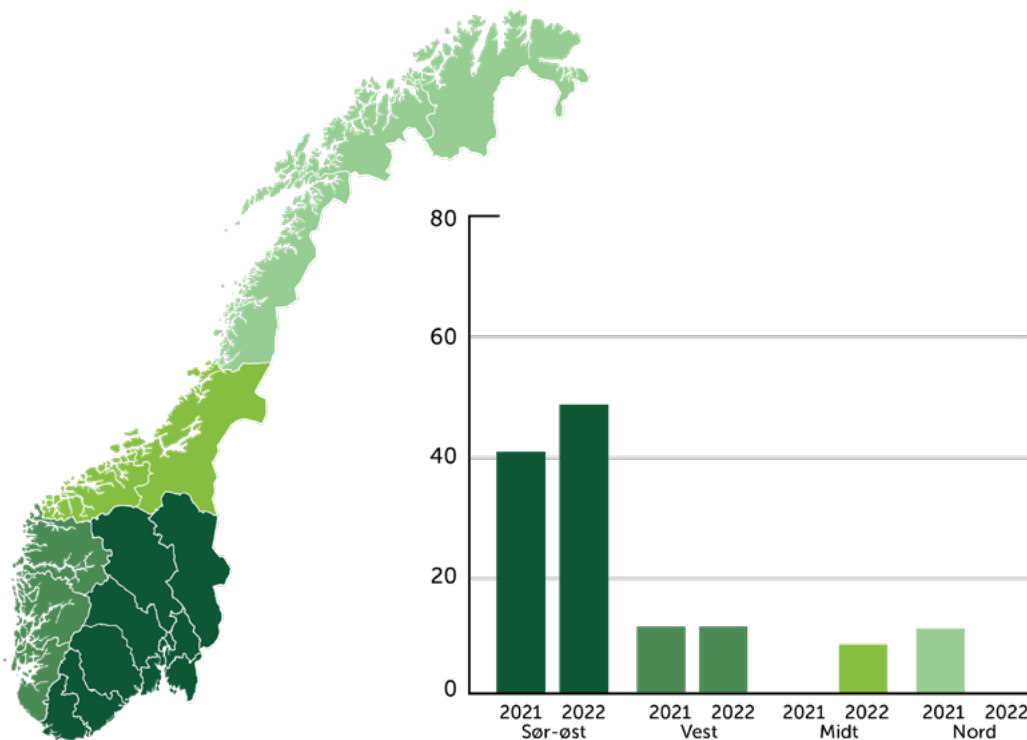
Klikk eller scan for mer informasjon om fagskolen

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/fagskolen

I 2021 var det totalt 146 studenter, fordelt på disse samlingsstedene: Alta, Bergen, Drammen, Hønefoss, Tønsberg og Ålesund. Juni 2022 ble det uteksaminert 66 kandidater og gjennomføringsgraden var ca. 80 %. Studentopptaket ble gjort via Samordna opptak.

I grafen under vises antall deltakere som avsluttet fagskolen fordelt per helseregion for 2021 og 2022.

Antall deltakere som har avsluttet fagskolen fordelt pr. helseregion

Lovpålagte krav

Virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester er lovpålagt å sørge for at ansatte gis den opplæring, etterutdanning og videreutdanning som er nødvendig for at den enkelte skal kunne utføre sitt arbeid forsvarlig. I dette ligger det at både ledelse og ansatte må holde seg faglig oppdaterte. For å kunne gi høyere kvalitet på tjenestene

- bedre helse og omsorgstjenester til pasienter, brukere og pårørende
- er det viktig benytte seg av den nyeste forskningsbaserte kunnskapen.

Forsvarlighet er en rettslig standard, mens god praksis er en arbeidsstandard. Innholdet i begrepene forsvarlighet og god praksis endres over tid. Opplæring som er laget med utgangspunkt i gjeldende anbefalinger, retningslinjer og lovverk, og som jevnlig oppdateres, sørger for å gi de ansatte oppdatert kunnskap.

De gode modellene for kompetanseheving finnes

Helsepersonellkommisjonen, som la frem sin rapport i februar 2023, er naturligvis også opptatt av dette. De kommer med en rekke tilnærminger til kompetanseutvikling av helse- og omsorgspersonell. De fremhever nettopp de nasjonale kompetansemiljøene som viktige for å møte kompetansebehovet i helse- og omsorgstjenestene og de peker på behovet for at veien mellom forskning og klinisk praksis blir kortere.

Nasjonalt senter for aldring og helse er i en spennende utvikling og kommunikasjon er

Vi formidler ny kunnskap gjennom vår nettsider og sosiale medier. Vi lager podkaster og opplysningsfilmer, og er hyppig til stede i media. Våre medarbeidere tar imot henvendelser på telefon og mail. De reiser ut og gir råd og veiledning til kommuner og andre aktuelle, for eksempel ved oppstart av nye tilbud til pasienter innenfor våre fagområder. De deltar på lokale møter og arrangementer, både på fylkes- og kommunenivå.

Nett, sosiale medier, media og annen formidling 2022

Aldring og helse drifter en rekke nettsteder som en del av vår drift eller på oppdrag fra f.eks. helsedirektoratet. Vår hovedside www.aldringoghelse.no har stabil og jevnt økende trafikk. For året 2022 har vi 454.634 brukere og 1.321.227 visninger.

Sosiale medier er en viktig kilde til trafikk til hovedsiden vår men den er i seg selv også en viktig kanal for å nå frem til våre målgrupper. Her har vi også stor vekst. På Facebook hadde vi ved utgangen av 2022 34.036 følgere. Antallet videovisningsminutter (min 3 sek.) på Facebook havnet på 1.700.000, en økning på 122 % mot fjoråret. Antall følgere på Instagram økte med 12% til 3377 følgere.

Aldring og helse sender jevnlig ut nyhetsbrev til dem som ønsker. Ved utgangen av 2022 var det 8700 abonnenter til våre nyhetsbrev.

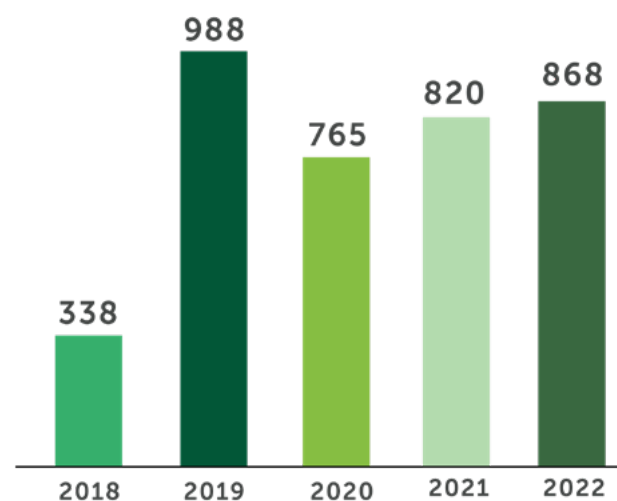
Aldring og helse ble omtalt eller nevnt i totalt 554 medioppslag i redaksjonelle medier i perioden. Dette er en økning på 29% fra forrige periode.

VG var det enkelt mediet som publiserte flest oppslag etterfulgt av VG Pluss. Totalt ble Nasjonalt senter for aldring og helse nevnt eller omtalt i så mange som 249 ulike medier.

Den klart største kilden til omtale er sosiale medier med Facebook i spissen. Totalt var det 313 publiserte innlegg i sosiale medier.

Totalt i redaksjonelle og sosiale medier er vi omtalt 868 eksterne artikler i 2022.

Forskningssjef Geir Selbæk er fast gjest i P1+ med informasjon om eldrehelse og demens. Geir Selbæk ble omtalt i 148 medieoppslag i redaksjonelle medier i 2022. Flere av våre forskere har deltatt i NRK Dagsrevyen og i andre nyhetsprogrammer.

Aldring og helse ble omtalt i 868 eksterne artikler i 2022.

1.321.227
Nettsidevisninger

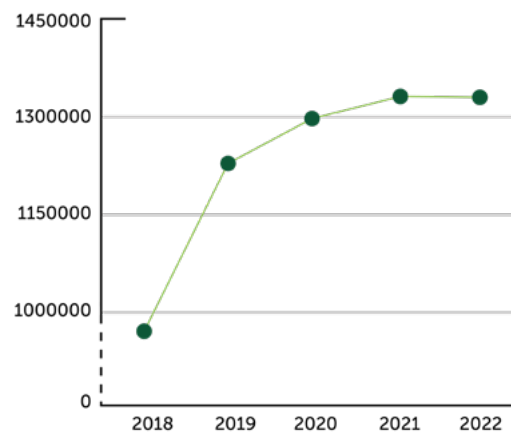
34.036
Følgere på Facebook

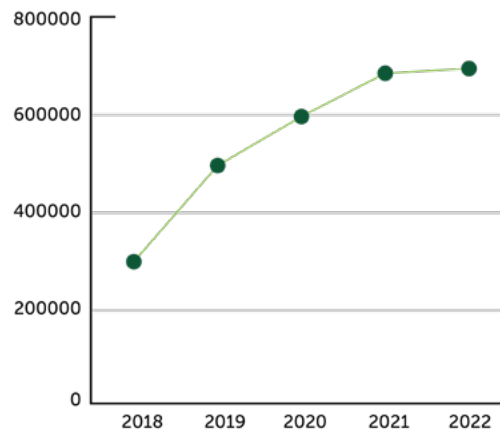
8700
Nyhetsbrev abonnenter

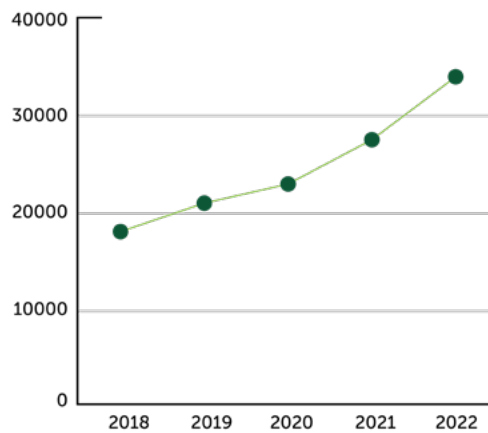
1.700.000
Facebook videovisninger

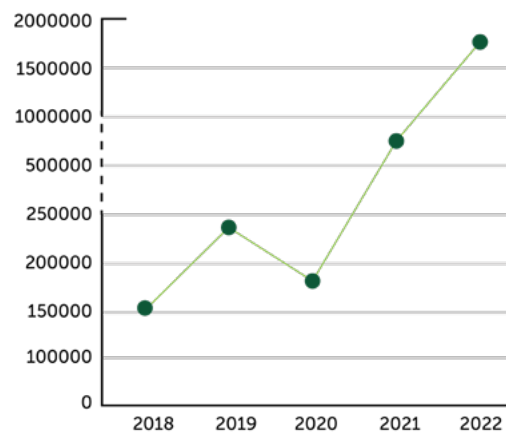
Nettsidevisninger 2018-2022

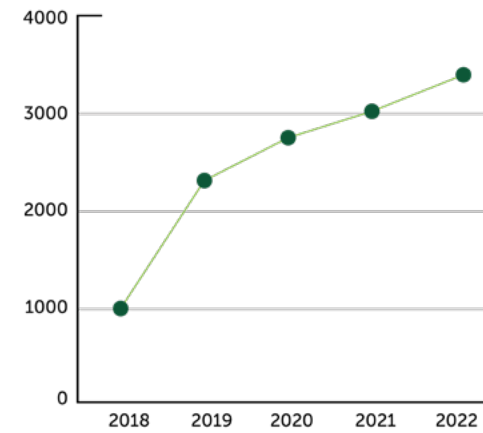
Nettsideøkter / sesjoner 2018-2022

Facebook følgere 2018-2022

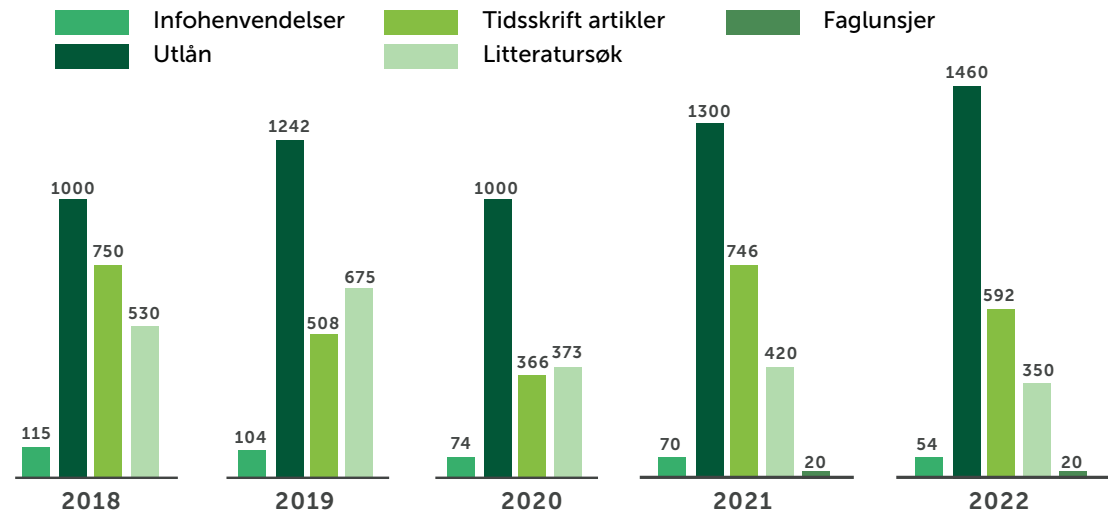
Facebook videovisninger 2018-2022

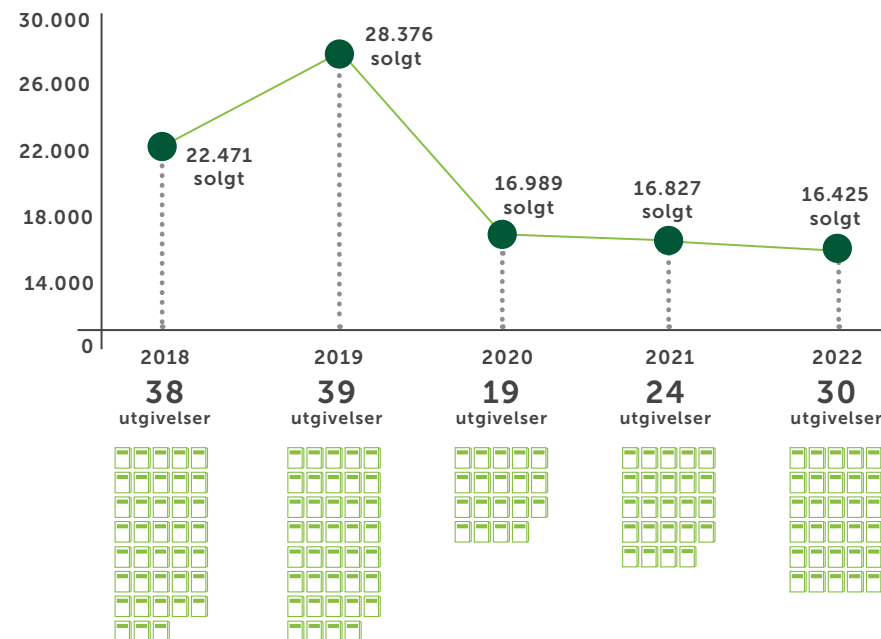
Følgere Instagram 2018-2022

Bibliotek og forlag

Biblioteket en nasjonal tjeneste for alle, og alle kan låne fra vår samling. Biblioteket er en del av fjernlånssamarbeidet mellom bibliotekene.

Forlaget utgir lærebøker, temabøker, fagrapporter og undervisningsmaterieell tilknyttet våre fagområder. Forlaget produserer i tillegg til litteratur, også film og lydbøker.

FORANKRING OG ORGANISASJON

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) har et nasjonalt ansvar og er opptatt av å ha aktivitet i alle helseregioner. Vi har kontorer og ansatte fordelt over hele landet men organisatorisk er Aldring og helse forankret i Helse Sør-Øst RHF og er et sameie mellom Oslo Universitetssykehus HF og Sykehuset i Vestfold HF. Vårt eierstyre består av klinikkleder for Medisinsk klinikk ved Oslo universitetssykehus (OUS) og forsknings- og innovasjonsdirektør ved Sykehuset i Vestfold (SiV). SiV er ansvarlig for administrativ oppfølging.

Noen av våre ansatte ved vår årlige fellessamling i Larvik.

Nasjonalt senter for aldring og helse var tidligere underlagt modellen for nasjonale tjenester og het Nasjonal kompetanse-tjeneste for aldring og helse. Etter en gjennomgang av disse tjenestene var det bred enighet om at Aldring og helse ikke passet inn i denne modellen, og vi var derfor den andre tjenesten som ble tatt ut av modellen. Fra 1. januar 2022 ble vi etablert som nasjonalt senter. Navnet ble samtidig endret til Nasjonalt senter for aldring og helse.

Samtidig ble det gjennom 2021 og 2022 gjennomført endringer i organisasjonen. Ledergruppa fikk en ny sammensetning og det ble etablert et helt nytt fagråd for å løfte og tydeliggjøre forskning og faglig arbeid.

Ledelsen består av ledergruppa og fagråd

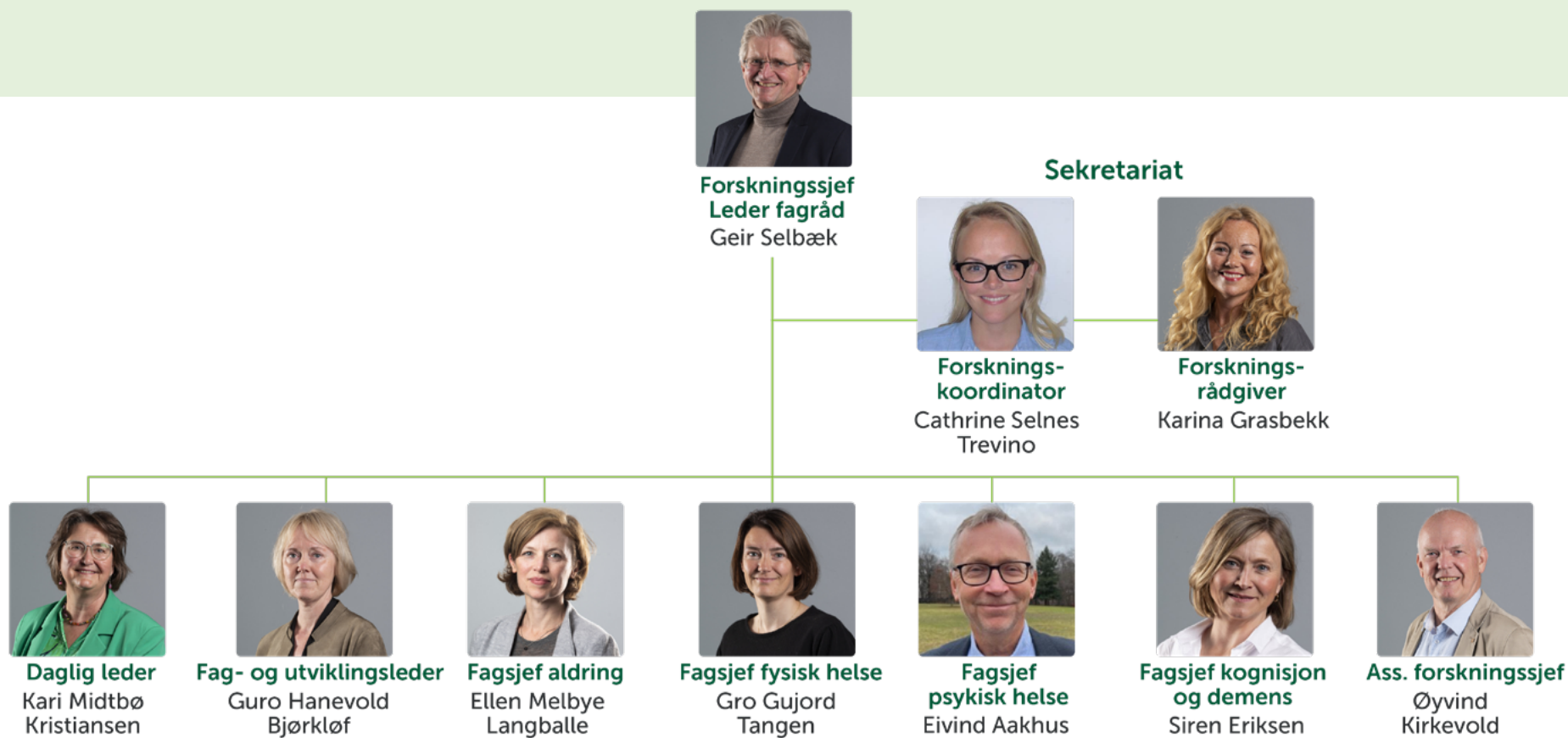
Ledergruppa

Ledergruppa er ansvarlige for den totale driften i Aldring og helse. Ledergruppa består av daglig leder, forskningssjef, fag- og utviklingsleder, opplæringsleder, kommunikasjonssjef og administrasjonssjef.

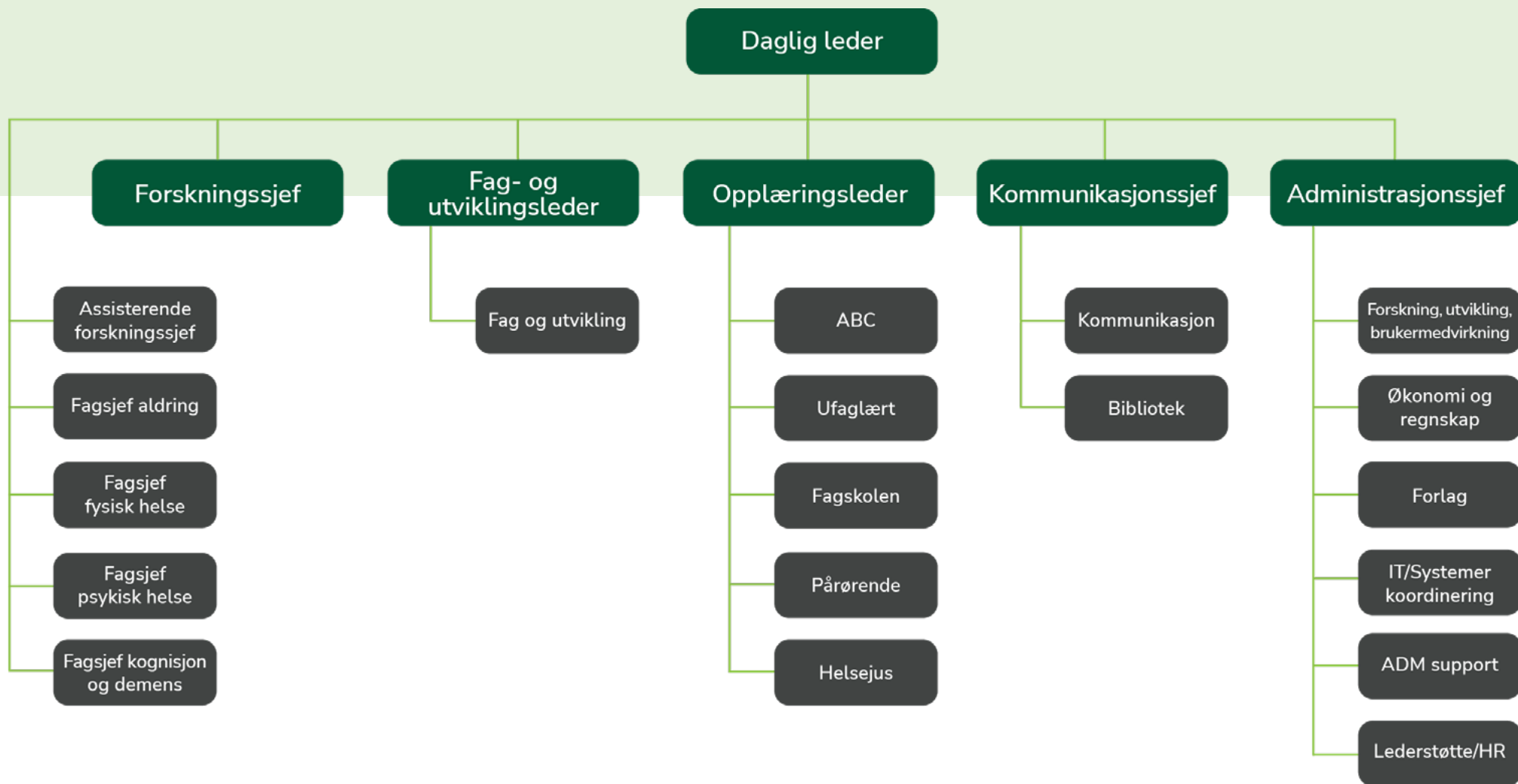

Fagrådet

Fagrådet har overordnet fag- og forskningsansvar i Aldring og helse. Fagrådet ledes av forskningssjef, og forskningskoordinator er sekretær for rådet. I fagrådet sitter forskningssjef, assisterende forskningssjef, fagsjefer for de ulike fagområdene, fag- og utviklingsleder og daglig leder.

Organisasjonskart

www.aldringoghelse.no